

af Frk. Henni Forchhammer som Præsident og Fru Charl. Norrie som Sekretær. En stor Del af denne Virksomhed er allerede Bladets Læsere bekendt, og af Hensyn til Tid og Plads skal jeg derfor ikke i Dag dvæle herved; men om ønskes senere levere et udførligt Referat af det udmærkede og interessante Foredrag.

Sveriges Præsident var forhindret i personligt at komme til Stede og maatte lade sin Beretning oplæse af en anden. Her et Uddrag:

„Svensk Nationalraad“ stiftedes i 1896 og sluttede sig i 1898 til det internationale Kvinderaad, der nu i alt tæller 16 Nationalforbund.

Sverigs eget Kvinderaad omfatter 16 Foreninger med 12000 Medlemmer. Virksomheden er dels af ydre dels af indre Art og tager stærkt til for hvert Aar. Ved den Kongres, der afholdtes 1899 i London, var Sverige godt og alsidigt repræsenteret; saaledes at der i de fleste af Kongressens forskellige Sektioner kunde være svenske Foredragsholdere. Det samme var Tilfældet under den internationale Kvindekongres i Paris 1900 under Verdensudstillingen; som et Vidnesbyrd om, hvad det svenske Kvinderaad havde virket til Styrkelse af Solidaritetsfølelsen mellem de forskellige Nationers Kvinder, noget man i høj Grad tilstræber, nævnedes Udsendelsen af svenske Kvinder til Krigsskuepladsen i Grækenland, ligesom at Raadet ved en af det foranstaltet Indsamling havde den Glæde at kunne oversende 2321 Kr. I 1897 afholdtes en „nordisk“ Kvindekongres i Stockholm med 233 svenske, 11 norske, 5 danske og 23 finske Delegerede. Af Forbundets indre Virkefelter nævnedes Omsorgen for saavel de studerende som de arbejdende Kvinders Interesser; saaledes havde det taget Initiativet til Ansættelse af kvindelige Fabriksinspektører.

Her arbejdes strengt: Møder Formiddag og Eftermiddag for fuldt Auditorium, og 3 Foredrag (ofte m. Diskussion) hver Gang. Interessen er stor og Deltagelse ude fra mangler ikke. Jævnlig oplæses Telegrammer baade fra Ind- og Udland, deriblandt allerede første Dag fra Statsminister Qvam i Stockholm. I det Hele er de højeste Samfundskredse rigt repræsenterede, og man føler overalt her Forstaaelsen af, at „Kvindesag er Samfundssag“. Hele Pressen er stærkt interesseret og alle Hovedstadsblade bringer udførlige Referater. Om det saa er Sporvejselskaberne viser de Sagen den Opmærksomhed at udlevere gratis Tegne til Deltagerne. Paa Mandag gives en Fest for alle Deltagere paa Holmenkollen, og første Mødedag var alle Delegerede af Stemmeretsforeningen indbudte til The i St. Hans Haugen, hvor Aftenen sluttede med en yderst morsom Præsentation af de forskellige Landes Repræsentanter, ledsaget af de respektive Nationalsange. Søndag Form. er der Modtagelse hos Statsminister Blehrs Frue, og fra Generalkonsul og Fru Buttenschøn foreligger Indbydelse til Aftenselskab med musikalske Præstationer paa deres Villa udenfor Byen. — Man ser altsaa, at Norge ypperlig forstaar at forene Alvor og Gammen, og at det her ikke skorter paa Gæstfrihed lige over for de nordiske Kvinder.

Eftermiddagsmødet i Torsdags begyndte med et interessant og vel holdt Foredrag om „Kvindelige Læger“ af Dr. Frk. Ellen Sandelin fra Stockholm.

Doktoren fremhævede, at skønt Lægevirksomheden allerede i gamle Dage hovedsagelig havde ligget i Kvindehaand, havde Kvinden dog i vore Dage maattet føre en haard Kamp for at anerkendes berettiget til at virke paa dette Felt, hvor hun i Følge sin Natur og sit hele Væsen absolut hørte hjemme. Det vilde blive altfor vidtløftigt her at gøre Rede for, hvorledes Kvinden Skridt for Skridt havde kæmpet sig frem til sin oprindelige Ret; ja, denne var jo ikke engang naaet endnu, eftersom hun langtfra i alle Lande anerkendtes som berettiget til at indtage offentlige Stillinger sideordnet med Mændene. Dog, ogsaa dette begynder saa smaat: I Amerika er der saaledes to kv. Universitetslærere, og flere andre offentlige Stillinger er aabnet for de kv. Læger; saaledes skal der være en kv. Læge ved en-

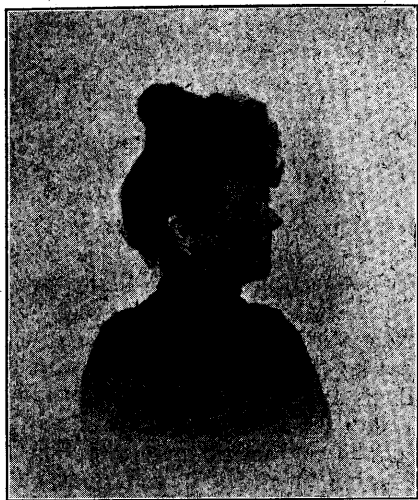
hver Sindssygeanstalt, ligesom Kvinder ogsaa anvendes som Sundhedsinspektør. Mens Porten endnu er stængt i England, er der i Paris en kvindelig Lærer i Fysiologi og i Rom en kv. Prosektor.

— meget beror paa Hjemmet og Opfattelsen der. — Stærk og langvarigt Bifald.

Næste Taler var Frk. Dortha Schioldager, der med stor Varme

Fru Statsminister Marie Qvam, siden 1898 Formand for „Norsk Kvindeforening“.

Fru Statsminister Blehr.

Fru Ragna Nielsen.

I Bosnien og Herzegowina ansættes kv. Distriktslæger og i Rusland eksisterer en Forordning, hvorefter Kvinder kan ansættes som Læger med samme Rettigheder som Mænd, ligesaa i Bulgarien. I Norden er man ikke naaet saa vidt. De kvindelige Lægers Andragende paa dette Punkt lader til at være havnet i Regeringens Papirkurv, skønt man mundtlig har erklæret, at det kun befandtes retfærdigt.

Men det er nødvendigt, at Kvinden bliver sideordnet med Manden, fordi hun udadtil kun gennem denne Anerkendelse faar den rette Autoritet som Læge.

Taleren gik derefter over til Omtalen af de Opgaver, en kv. Læge har blandt sit eget Køn; baade som tilsynshavende Skolelæger og som Lærere i Anatomi, Fysiologi og Hygieine er de uundværlige, thi kun en Kvinde kan paa rette Maade lære en Kvinde det, hun bør vide paa dette Felt. Den mere indgaaende Undervisning om d. m. Legeme bør dog først finde Sted i det sidste Skoleaar; men Skolen skal ikke være ene om Arbejdet; Mødrene maa tage deres Del, thi det nuværende Tavs-hedssystem er uforsvarligt, og det bevarer kun af falsk Blyhed eller af Uvidenhed.

Taleren dvælede sluttelig ved, at det Sædelighedsbegreb man indplantede de unge ikke maatte være hentet fra Læren om Dobbeltmoralen, men være grundet paa den Sandhed, at Moral en er den samme for Mand som for Kvinde, hvad jo saa mange endnu ikke vil anerkende, men hvad dog nu og da offentlig og med stor Virkning doceres af mandlige Læger. Saaledes fremhævede Tal., hvorledes der efter et Foredrag af Prof. Hein i Zürich stiftedes en Forening af unge Mænd, som forpligtede sig til at føre deres Liv i Kyskhed, og en lignende senere bleven stiftet i Berlin. Videnskaben lærer, at enhver uden Skade kan leve et rent Liv; men i den Grad har en slap Moral fordærvet Sindene, at man i Tyskland har set sig i den Nødvendighed at maatte rette indtrængende Opraab til Studenterne med Advarsel om veneriske Sygdomme, der ikke alene forgifter Legemet, men ogsaa Sind og Hjertelag. Taleren kunde ikke noksom paalægge Kvinderne at tage sig af denne Sag

fremstillede Nødvendigheden af et kvindeligt Polit.

I 1898 indgav „Norsk Kvindeforening“ et Andragende om Ansættelsen af kvindelige Sluttere; det bevilgedes og i et Par Aar har nu kvindelige Sluttere med stort Held arbejdet Nat og Dag med de anholdte drukne Kvinder, og ofte har det lykkedes dem, hvad aldrig er naaet af mandlige Sluttere, at finde Mennesket i disse dybt sunkne Væsener, dette, som de i deres fornedrede Tilstand neppe selv vidste af. — De Overordnede er da ogsaa vel fornøjede med de kvindelige Sluttere, og det var Talerens Haab, at man snart vilde indvillige i at ansætte flere til Hjælp; thi at de førstomtalte allerede var ret udslidte, viste ikke, at de ikke duer, men kun hvor haard en Tørn de har taget.

Men ogsaa til anden Politjeneste maatte Kvinden benyttes. Det kvindelige Blik, Hjertelag og Takt, kunde udrette ikke lidt, hvor det gælder Undersøgelsen af tarvelige Logihuse, Variéteer, Beværtninger, Legepladser, Gadehjørner, Kælderpladser og Portrum. Og Indvendingen om, at sligt var for haardt eller ikke passende Arbejde for en Kvinde, slog Frk. S. til Jorden med det Ord: „Naar Valget staar imellem en Ungdom, der gaar til Grunde og mellem det, at skaane en voksen Kvinde for et strengt Arbejde og uhøvisk Tale, saa siger vi: Tag Kvinden.“ Desuden kunde de jo gaa to og to, som Tilfældet er med det ridende Polit.

Fru Randi Blehr opfordrede Kvinderne i alle Lande til at optage Arbejdet for denne Sag, hvortil samtlige Deltagere sluttede sig ved at rejse sig.

Kristiania, 7—7—02.

Mit Brev af 5te naaede ikke at nævne det Foredrag, hvormed Professorinde Schiøtt glædede Forsamlingen og afsluttede Foredragsmøderne. Det omhandlede den Kiellandske Slægt og da særlig Alexander K.s Forfatter-virksomhed, til Dels med Henblik paa Kvinderne; men det ønskedes ikke refereret.

Fredag Form. gjorde Frk. Lottén Dahlgren fra Stockholm i et særdeles tiltalende Foredrag Rede for Kvindebevægelsen i Sverige. Hertil

sluttede sig endnu to særskilte Talere og efterfølgende er et Résumé af alle tre Foredrag.

Det maaltbevidste Arbejde kan henføres til 70—80'erne. Principielt har alm. kommunal Stemmeret, ogsaa for Kvinder, været indført siden 1862 ved en kongelig Forordning. Men den samtidig indførte Stemmeretsskala virkede lammende paa denne tilsyneladende saa liberale Bestemmelse — hvad man havde givet med den ene Haand, toges med den anden.

Saa kom endelig den Tid, da Landet gennemstrømmedes af en frisk, reformvenlig Vind; Myndighederne grebes af en fælles Impuls og aabnede paa vid Væg de hidtil for Kvinder stængte Universiteter og andre højere Læreanstalter, kommunale Tillidsposter osv.

Men for at dette skete, kunde man for en stor Del takke Frederika Bremer-Forbundet. Det har har bestaaet i 17 Aar og tæller mellem sine 1000 Medlemmer ikke faa Mænd, skønt det naturligvis i Bund og Grund er en Kvindeforening, organiseret og ledet af Kvinder. En Dans paa Roser har Arbejdet ikke været, og en Del Aar har været lidet gunstige for Reformer. Af nogle betragtes nemlig Kvindebevægelsen som Radikalisme, mens der rigtignok ogsaa er de utaalmodige Sjæle, der holder den for den mest trangbrystede Konservatisme. I det allersidste Aar har imidlertid Rigsdagen stillet sig velvillig ligeoverfor dens forskellige Forslag, saaledes at Aaret endog spøgefuldt er blevet kaldt „Fruentimmerrigsdagen“. Om Kvinders politiske Stemmeret har et Forslag været fremme i 2det Kammer.

Som nogle af de Sager „Frederika Bremer-Forbundet“ har fremmet, nævnes Telegrafistindernes Avancement, Ansættelse af Fabriksinspektorer, gift Kvindes Valg til Fattigstyre, Forhøjelse af Statsbidrag til den højere Pigeskole, Sædelighedssagen o. m. a.

Til Forbundet slutter sig et Stipendiefond, stort 250,000 Kr.; hidtil har man kunnet uddele 32,000 Kr. i Stipendier.

I Udtryk, der udmærkede sig baade ved Klarhed og Humor, holdt derpaa vor danske Eline Hansen et med stor Interesse paahørt Foredrag om den danske Fabrikslov af 1901 og dens Beskyttelse for Kvinder og Børn. Lovens Forhistorie meddeltes, ligesom Behandlingen af de samme Forhold i Udlandet, særlig Portugal, England, Østerrig. Men alt dette er til Dels kendt af Bladets Læsere og skal ikke her refereres. Foredraget vakte overordentligt Bifald og gav Anledning til en livlig Diskussion om norsk Forhold.

Under stærk Haandklap besteg Fru Ragna Nielsen Fredag Eftermiddag Talerstolen for at holde sit Foredrag om Kvindernes Indflydelse, lige udmærket ved Form og Indhold.

Manden havde i Stat og Kommune udført det grundlæggende Arbejde, ganske som det for det private Hjem. Vedkommende er ham, der bygger Huset. Men ligesom det i egentlig Forstand ikke bliver et Hjem, før Kvinden kommer til, og i Kraft af sin Ejendommelighed fylder ud hvad der savnes, saaledes kan ikke Manden alene løse de store sociale Opgaver — Kvinden maa med, og hun forlanger at være med, og at paatage sig de Pligter, der nu kræves af hende ogsaa uden for det private Hjem. Men for i dette udadvendte Arbejde at blive i Stand til fuldt ud at være paa Højde med Manden, mente Fru N., at det ikke gik an at bebyrde Pigebørnene med Undervisning i Husgerning, hvilket Fag hun derfor ikke ønskede knyttet til Skolen. Kvinden maatte i aandelig Henseende altid staa fuldt rustet, hvis hun ikke skulde synke tilbage i sin tidligere underordnede Stilling i Samfundet — til ikke mindre Skade for dette end for hende selv. Fortsatte man som nu begyndt med at Kvinden frit kunde udvikle sine Evner paa alle Aandsomraader, saa var det kun et Tidsspørgsmaal, naar hun vilde komme til at øve en tilsvarende Indflydelse, f. Eks. ved den statsborgerlige Stemmeret.

Ogsaa Fru N. pegede paa de mangfoldige sociale Opgaver, som vi alle er enige om at anbefale, dels til speciel kvindelig Røgt, dels som Arbejde, der bør udføres af Mand og Kvinde i Forening.